

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háskos korva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
Bányai utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésreki visszaszállít
vagy megvásárolja nem vállalunk.

Művészeti és hirdetői
kiadóhivatalban intéseendő.

Egyes számok ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 10.

Egy stikli tanulságai.

Képzeliük el, hogy az a több száz-ezer magyar, a ki Romániában él, tudatára ébred egykor a magyar állam egykori erejének. Észükbe jut, hogy ők egyes leszármazói az egykori magyar hűbéres tartományok: Havasalföld és Moldvaország urainak. Olvassák a történelem lapjain, hogy merő mese az oláhok származása Traján legionáriusaitól, ellenben feljegyezve találják azokat a hűségesküket, a melyeket Havas elve és Moldvaország vajdái tettek a magyar királyok és a magyar köznemesből kormányzóvá választott Hunyady János kezébe. Fellekesíti őket a mult, csábítja a jelennél szebbnek képelt jövő, összefognak és —

Egy szép napon egy csoport magyar nemzetiségi képviselő jelen meg a bukaresti parlamentben.

Megtehetik. Jogot ad rá a történelmi mult és a moldva-oláhországi magyarság nagy száma és nagy intelligenciája. Kötelességüké teszi az a szomorú helyzet, a melyben a Kárpátokon túl, a Balkán félszigeten lakó magyarok vannak.

A bukaresti parlamentben aztán feláll egyik magyar képviselő s elkezd

hangosan, magyaros nyíltsággal szavalni a következő sorokat:

Gézengúz nép valátok kezdet óta.
Azt sem tudjátok, honnan jöttetek.
Csak annyi áll, hogy a magyar hazában
Egy ellenséggel több lett veletek . . .

Kezeteken még ott Zalathna vére,
Legyilkolt nők csordátok nyomdokán . . .
Huzd meg magad a mamaliga mellett,
S nu fáese lárme, maj mokány!

Az a magyar képviselő egy perc múlva már nem tudná a bukaresti parlament épületét saját erejéből elhagyni.

Hasonlítsuk össze ezt Vajda Sándor esetével — s a kirívó ellentét mutatja a magyarság óriási szellemi felsőségét.

A mennyire felháborító az eset, még mindig van benne egy felemelő tanulság.

Hónapok óta visszaélnék az oláh képviselők a magyar képviselőház türelmével. Szónokaik hibás nyelvtudása erős argumentum a magyar nyelv terjesztésének szüksége mellett. Vakmerően állítanak valótlanosságokat s a vita koronájául egyik szónokuk meghamisítja az országgyűlési naplót. És akkor a magyar parlament minden izzó haragja, az elkövetett férfiatlan álnokság fölött érzett minden megvetése dacára a legenyhébb megtorlást alkalmazza, azt, a mit a házszabályok kiméletes, nem balkáni stiklik

számára készült rendelkezései megadnak.

Ez a bölcs mérséklet, ha kellő eréllyel párosul, a legjobb eszköz a nemzetiségi kérdés megoldására.

A nemzetiségi kérdés voltaképp egy néhány izgága alak hetvenkedése. Nagyon megfér ebben a hazában minden népfaj a honalapító magyarsággal testvéri egyetértésben. Igyekszik a magyar nyelvet megtanulni s ha megtanulta, használja is szívesen. Az intelligenciájuk egy része az, a mely távöltartani igyekszik őket úgy a magyar nyelvtől, mint a magyar szeretettől.

A nemzetiségi álintelligencia (mert értelmiségnek nem lehet nevezni a konkolyhintőket) a maga faja tudatlanságán és elszigeteltségén építi fel vagyonosodását.

Jó nekik, ha az oláh, a tót nem tud magyarul, mert rájuk szorul. Ha bíróság elé megy, zugirászkodásukért nekik fizet. Ha pénzre van szüksége, az ő bankjuktól vesz jó magas kamatra pénzt. Ha olvasni akar, az ő silány fűzfatermékeiket vásárolja. A magyar bíró, a magyar ügyvéd, a magyar pénzügyet, a magyarság magas kulturája kínai fallal van elzárva s ez a kínai fal a tudatlanság. E fal kapuinál pedig sóvár vámszedőknek

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A testvérgyilkos.

A General Grant mérsékelt gyorsággal haladt felfelé a Mississippin, mert a hatalmas folyó megdagadt, piszkossárga vize embervastagságu fatörzseket hömpölygetett s az ezekkel való összeütközés végzetessé válhatott volna az utasokkal telt nagy hajóra.

A kapitány a hidon állt és éles tekintettel kémlelte a vizet. Valahányszor észrevet egy közeledő fatörzset, utasítást adott a kormányosnak s a hatalmas hajó villámgyors kanyarulat-tal ügyesen kitért a veszedelem elől.

A kapitány eközben meglátta, hogy az egyik kéményből semmi füst sem tódul. A gépész is felszólt a hallócsövön át, hogy az egyik kazánban nem akar égni a tűz s így a gép, elegendő gőz híján, csak félerővel működik. Nyilvánvaló volt, hogy a kéményben valamelyik szelep megromlott, vagy eltolódott s a kapitány parancsot adott a hiba kikutatására.

Két matróz, Johnny és Ben, a lánchnál fogva lehuzta az óriási sulyu kéményt, úgy, hogy az hatalmas ágyucsőhöz hasonlóan vízszintesen lebegett a fedélzet fölött s a harma-

dik matróz, Jimmy, bemászott a kémény alsó részébe. A hibát csakhamar megtalálta s helyre is igazította a lecsuszott szelepet. Épen füttyrésztve ki akart mászni a kéményből s alsótestével ráhajolt a csonka vastónk éles gerincére, midőn a levonó-lánc legfelső szeme elpattant s az óriási sulylyal visszacsapódó kémény a szerencsétlen embert odacsipte, összetörve és szétzúzva mindkét combját.

A halála sebzett ember vérfagyasztó kiállást hallatott s a hajó fedélzetén rémes fejtelenség támadt. Utasok és matrózok össze-vissza szaladgáltak és segítségért kiabáltak, noha nyilvánvaló volt, hogy a nyomorultat rettenetes heizetéből kiszabadítani egyelőre lehetetlen. Gyorsan köteleket hoztak, ám a csaknem három-öles kémény tetejét nem lehetett elérni, majd hosszú dorongokkal próbálták félrebillenteni a kéményt, de ezek annak domboru feületén lecsusztak s a sulyos vashenger meg sem mozdult.

Jimmy ezalatt rettenetes kinokat állt ki. Fakó arccal, kidülledt szemekkel bámult a fejtelten embercsoportra s elhaló hangon rimánkodott egy korty vizért.

Hoztak neki egy korty vizet, majd kevés vízzel higitott brandyt s ettől néhány percre uj erőre kapott. Révedező tekintetét busan körül-

jártatta az utasokon és társain s panaszos rimánkodással fordult ezekhez:

— Mindenre, ami kedves elöttetek! Öljetek meg! . . . löjjetek agyon, hogy ne kelljen tovább szenvednem! . . .

A viharedzett, durva hajószk könyezve és tanácstalavul nézték társuk kinlódását. Egyikük, Ben Blower, félre fordult és hangosan zokogott.

Az utasok közt volt két orvos, ezek egybehangzóan kijentették, hogy Jimmy sebei feltétlenül halálosak. A mentőkísérleteket folytatták s megkísérelték, hogy a parancsnoki híd-ről kötélhurkot vessenek a kémény felső nyílása közé. Egy ilyen hurok csakugyan megfogta a kéményt s azt a kötél segítségével végre félre tudták billenteni. De akkor Jimmy már elvesztette eszméletét s mire irtóztató se-beivel kiszabadították a kéményből, — halott volt.

A holttestet elhelyezték a tisztí kajüttben, az Egyesült-Államok lobogóját félárbcra eresztették s a hajó lassan és óvatosan folytatta útját az uszó fatörzsek között.

Az utasok eddigi jókedvét a szerencsétlenség alaposan elrontotta. A legtöbben szótlanul bámultak a zavaros, sárga vízbe, mig ne-

Ujdonságok nyakkendőkben!

Legújabb tavaszi és nyári ujdonságok megérkeztek

ROTH M. utóda

— kalap és uri divat üzletébe. —

Egyedüli raktár Habig és Borsalino kalapokban, a melyek valódisága a kalapbőrben benyomott eredeti védjegyről láthatók.

Angol Zephirekben nagy választék, melyekből férfingek méret szerint készíthetők

Valódi Ammerikai, Angol és Hazai készítményü kizárólag férfi czipőkben nagyválaszték.

odatelepedtek a Vajda-Vojtedok, a Lukács-Lucaciuk, a Rác-Ratiuk.

Fel kell emelnünk magunkhoz az ilyen kezekke került szerencsétlen népet. Ehhez pedig kellős ut vezet: mi magyarok igyekezzünk megismerni a velünk élő néptörzsek nyelvét és gondolkodásmódját s aztán terjesszük köztük a magyar nyelvet, a magyar igazságosságot, a magyar jellemet, a magyar kulturát. Nincs biztosabb mód az izgatók elnémitására, mint a nemzetiségek közt a magyarság erősítése, a kultura terjesztése. Akkor az a most szabadon használt és szabadon félvezetett nép megfogja ismerni valójukban a Vajda-Vojevodokat is, magyar testvéreit is — és fog tudni választani köztük.

Ne legyen a képviselőházban elkövetett stikli fölötti elkéseregés üres lárma, mint a milyen a nemzetiségi obstrukció. Gondolkozzunk, tanuljunk — és cselekedjünk; még nem késő. *

A kiegyezés. Bécsből jelentik: Az osztrák és magyar kormány tagjai ma délelőtt 10 órakor az osztrák miniszterelnökség palotájában tanácskozásra jöttek össze. A tanácskozás két teremben folyt. Egyikben a két miniszterelnök, a közgazdasági miniszterek, a magyar részről gróf Zichy Aladár tárgyaltak, a másikban a magyar államtitkárok s az osztrák osztályfőnökök és tanácsosaik voltak együtt a szakreferensekkel. Az utóbbi tanácskozásnak az volt a célja, hogy megállapítsák az eddigi tárgyalás eredményét, mely a döntőtárgyalás alapjául fog szolgálni.

A délelőtt megindult tanácskozások déli 1 óráig folytak. Délután 4 órától ismét tanácskoztak és pedig külön a magyar államtitkárok és osztrák osztályfőnökök és külön a magyar

és osztrák miniszterek. A mai tanácskozáson a kiegyezés nagyobb jelentőségű, különösen politikai vonatkozású kérdéseit vitatták meg és megvitatták a retümét Holnap folytatni fogják a tanácskozásokat. A jelekből ítélve valószínűleg még pénteken is itt maradnak a magyar miniszterek. Este 8 órakor a tanácskozáson résztvevők tiszteletére Aehrenthal külügyminiszter ebédet adott. Holnap délelőtt Wekerle kihallgatásra megy a királyhoz, hogy referáljon neki az eddigi tárgyalások eredményéről.

Vajda Sándor ügye. A folyosón élénk és felháborodással teljes beszéd tárgyát képezte Vajda Sándor botrányos ügye. Vajda felszólalását megátalkodottnak ítélték. Csupán Thaly Kálmán sokalta Vajda eljárásának jegyzőkönyvi megróvását, szerinte elégséges lett volna Vajdát a Ház ünnepélyes megkövetésére ítélni. A zárt ülés elején hire járt, hogy a román diákok revolverrel felfegyverkezve ülnek a karzaton. Justh ezért elrendelte, hogy senkit a folyosóra ne bocsássonak. A zárt ülésen Rakovszky elnökölt. Így aztán a zárt ülés minden további incidens nélkül folyt le. — A M—g értesülése szerint azt a módot, a melyen Vajda ma mentességét előadta a nemzetiségek közül is sokan helytelenítették. Musitzky Döme és Pop Cs. István kitanusították tegnap Vajdát, hogy mit mondjon, aki meg is ígérte, hogy elmondja azt, de cserben hagyta őket, pedig Musitzky is, Pop is meg voltak győződve, hogy ha Vajda utasításuk szerint beszél, a képviselőházat megnyugtatta volna. Vajda mai fellépése nagy méltatlankodást keltett a nemzetiségek körében is, akik állítólag javasolták neki, hogy mondjon le mandátumáról. Ezt azonban más híresztelések alaptalannak mondják. — A Vajda-ügy a függetlenségi pártkörben is ééak életet teremtett, ahol ma este megjelentek Günther igazságügyminiszter és Meskó államtitkár is. Tárgyalták

Vajda botrányos ügyét és teljes mértékben elítélték mai fellépését és egyhangulag helyeselték Justh Gyula elnök erélyes és határozott álláspontját.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 10.

Elnök: Justh Gyula.

Az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása és a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Várady Károly jegyző: Jelenti, hogy az indítványkönyvben újabb bejegyzés nincsen. Az interpellációs könyvbe

Székcsák Ferenc a bazini választáson történt visszaélések, Maniu Gyula a sajtószabadság megsértése, Bethlen István gróf a román erredente mozgalom, Pető Sándor a békéscsabai népegyelet elleni vizsgálat, Hencz Károly a székesi választáson történt visszaélések és Vlad Aurél a bukovinai cigányok visszatelepítése tárgyában jegyeztek be interpellációt.

A Ház félket ökor tér át az interpelláció előterjesztésére.

Elnök: Következik most a határozathozatal Vajda Sándor ügyében. Felhivom Vajda képviselő urat, hogy mentességet terjessze elő. (Vajda egész hátul ül.)

Felkiáltások: Előrel! Előrel! (Vajda Sándor előre jön az első sorba.)

Vajda mentegetőzése.

Vajda Sándor: Mély sajnálásra ad kifejezést azért, mert a felolvasott versek sértették a Házat. Ha megérdemli bünhődni kíván, ha nem, felfogják menteni. A versekről azt hitte, hogy mint azok őt megdöbbenítették is felháborították, a Házat, a minisztert és felfogják háborítani. (Gyors ellentmondás.) Mindig oda törekedett, hogy érvekket küzdjön, nem fenyegetésekkel, mert bizonyítani akarta, hogy álláspontjuk igaz. (A versekről beszéljen) odátörekedett, hogy megszűnjön az ellenszenv, melynek

hányuk Ben Blowert vigasztalta, akit a szomorú eset egészen kihozott sodrából.

Egyikük megkérdezte a matróztól, hogy a szerencsétlenül járt rokona, vagy barátja volt-e, amiért annyira kétségbe van esve?

— Nem, idegen — felelt Ben. — Hanem, ha ön a saját édes testvérét hasonló módon látta volna meghalni vagy ami még rettenetesebb, ha sajátkezűleg kioltotta volna annak életét, hogy szenvedéseit megrövidítse, akkor el tudná képzelni, hogy én mit érezhetek e pillanatba . . . Mert ide nézzen, idegen: ez a két kéz volt az, amely megölte egyetlen testvéremet, akit a Jimmyéhez hasonló halálos szerencsétlenség ért s akinek kinlódását nem tudtam tovább nézni . . .

A körülállók rémülten tekintettek Benre.

— Nos, ugyebár — folytatta ez — most már érte, idegen, hogy bennem mily borzasztó emlékeket idézett fel a szerencsétlenség? . . . Szegény Bill! Szegény, egyetlen öcsém . . .

Ben Blower leült és fejét kezére hajtotta. Látszott, hogy lelke a múlt borzasztó emlékeinél időz. Társai, kik eddig csak vidám és kacagtató történeteket hallottak tőle mozgas és kalandokban gazdag életéből, sajnálkozva néztek szokatlan komorságát. Lassanként utasok

ból és matrózokból egész hallgatóság gyűleztet köréje. Az előbbi utas egy pohár brandyt hozott, amit Ben köszönő fejbiccentéssel egy hajtásra kiürített.

— Ben, te erről nekünk sohasem beszéltél, — szölt résztvevően az egyik matróz. — Hálásak volnánk, ha elmondanád a szomorú történetet.

Ben meghatottan intett s a hallgatók közelebb húzódtak hozzá.

— Vagy husz esztendővel ezelőtt volt, — kezdte elbeszélését — s a magam huszonnegy évével nekem állt a világ. Tom, az öcsém, két évvel fiatalabb volt, vidám, megenni való fickó, aki bármily körülmények közt szívesen odaadta volna értem az életét. Meglehetősen egyhangú életet folytattunk együtt az Ozark-hegység lakatlan vadonjaiban, hol prémes vadakra vadásztunk. Ott messze nyugaton, akkor még valóságos paradicsoma volt a vadásznak s két jó vontcsövű puskánk bőségesen megszerezte életminket, de seregestől leterítette a prémes vadakat is, melyek drága szőrmeit havonkint elvittük a két-három napi járásra fekvő városkába, hol csengő aranyakat kaptunk értük, melyeket persze — hisz fiatalok voltunk — csakhamar el is vertünk. Egyszer a hegység déli szélén vadászgattunk, közel a Mulbery vízben

dus folyóághoz, melynek hullámai a hegység sziklás oldalát nyaldosták. Egy langyos áprilisi estén az erdőben utolért bennünket a vihar. A szél fákat döntött ki s az eső patakokban szakadt az égből. Okvetlenül valami száraz helyet kellett keresnünk, ha nem akartuk, hogy kocsonyává változzunk. Találtunk is ilyet, egy hatalmas, a domboldalból kiálló sziklalap alatt, melynek oldalába a természet egész kis barlangot vájt. Nekem ugyan nem nagyon akart tetszeni a kissé lazának látszó tető, de Tom erős-ködött, hogy jobb helyet nem találhatnánk s végül is maradtunk. Elhelyeztük cók-mókunkat és fegyvereinket, aztán a bőven található száraz fából jókora tüzet gyújtottunk. Miután elköltöttük egyszerű vacsoránkat, beburkolóztunk pokrócainkba és csakhamar elaludtunk. Kinn ezalatt szakadatlanul ropogtak a fák és zuhogott a zápor.

Álmunkból rettenetes zaj és dübörgés ébresztett fel. Éreztem, hogy alattunk dörgés-szerű morajjal reng a föld és talpra ugrottam. A még izzó parázs gyenge fényénél láttam, hogy a barlang sziklateteje ing s körülöttünk egész zápora gurul a kisebb-nagyobb köveknek.

— Tom, az ég szerelmére! Siessünk ki in-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, megújítja a köhögést, váladékot, éjjeli izmokat.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által aspona ajánlva.

Mint hogy értékesen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

termékei ezek a versek is. Mondott ő ezeknél különbet is. (Óriási lárma.)

Felkiáltások: Még tovább hencse! Disznóság! Ez nem mentség! Gazság!
Vajda Sándor: Ezekkel a versekkel magát nem identizálta.

Felkiáltások: Hazudik! Hazudik!
Vajda Sándor: Az igaz, hogy lassan beszélt, beismeri. (Miért, mert gazember.) Hogy nem járt el helyesen, azt maga is beismerte már tegnapelőtt és intézkedett, hogy e versek az oláh lapokba bele ne kerüljenek. (Már megint hazudik. Azt hiszi, hogy a Ház elé, mint első politikai fórum elé mindent előterjeszhet. De az fölösleges.)

— Ez nem mentség! Ne pol tizáljon! Hazudik gazember!

— Kérjen bocsánatot. (Óriási lárma.)

Elnök: (hosszasan csenget.) Csendet kérek. A képviselő urnak joga van mentségét előterjeszteni . . .

Markos Gyula: Akkor is gyáva volt, most is az. (Óriási zaj.)

Vajda Sándor: Tegnapelőtt elment az Atheneumba és mindent megkísérelt, ami embertől tellett, hogy a versek bele ne kerüljenek a Naplóba. Ez természetesen nem sikerült neki. Mikor azokat a verseket felolvasta . . . (Viharos zaj)

Felkiáltások: Hazudik! Hazudik! Gazember! Szenvedélyes kifakadások a Ház minden oldalán.

Vajda Sándor: Nem lehet elvitatni, hogy korrektül járt el. (Gazember! bitang!) Miután mindent elkövetett, hogy a versek bele ne kerüljenek a Naplóba . . . (Viharos lárma.)

— Mikor már megjíedt a gazember! Utólag. Gyáva! Ki vele.

— A mentséget! Halljuk a mentséget! Kérjen bocsánatot

Vajda Sándor: Kérem röviden befejezem, én nem akarok sérteni senkit, tisztelek becsülök minden nemzetet, de amint védelmezem nemzetem jogát . . . (Óriási lárma, szenvedélyes kifakadások a Ház minden oldalán.)

— Micsoda nemzet! Nincs más itt csak a magyar nemzet.

— Kidobni! Ki vele! Ki vele! Gazember! Bitang!

nen! — szóltam öcsémhez s fegyveremet felkapva kifelé rohantam.

Tom, aki szintén felugrott, követett, de a barlang nyílásában valamiben megbotlott és elesett. Segítségére siettem, de véletlenül megmozdítottam egy sziklát. Az óriási, több száz mázsás szikladarab fűlsiketítő dörejével leszakadt s Tomot félig maga alá temette: felső teste, a derekától felfelé, szabadon kimeredt a szikla alól, a de alsó teste és lábai pozdorjává voltak zúzva. Kinos ordítása csaknem elvette az eszemet. Kétségbeesve nekifeküdtem a sziklának, melyet száz ember sem tudott volna megmozdítani s emelgetni kezdem. Persze hiába. A jajgatás csakhamar megszűnt.

Nem mertem öcsémre nézni. Félrefordított arccal lombos galyakat raktam rá, hogy a vadállatok ne bántassák holttestét, azután nekivágtam a vadonnak. Másnap este lerongyolódva, éhségtől és lelki kintól félőrülten, egy kis városkába érkeztem. Little Rock volt. Az alkalde után kérdezősködtem. Hozzávetettek és én feljelentettem magamat. Meghallgatott, de az esküdteket nem akarta összehívni, mert — ugymond — csak emberi és testvéri kötelességemet teljesítettem. Szüntelen kérésemre az esküdtszék mégis összeült és egyhangulag felmentett.

Én azonban sohasem mentem többé vissza az erdőbe. Matróz lettem a Missisipin, hogy elfeledjem a vadászkoromhoz fűződő szomorú emlékeket. Ugy látszik azonban, hogy a ma történtek után itt sem lesz maradásom . . .

Ben szomoruan lehajotta fejét. A General Grant méltóságos lassúsággal szelte az alkonyipirtól rózsásra festett hullámokat, az esti szél vigan lengette a gyilkos kéményből előbörögő barna füstfellegét és a féllárbocra eresztett lobogót.

William Hunter.

Szerecsányi György: Meg kell pofozni! Meg kell pofozni! Majd az üléstermen kívül elintézzük ezt. (Óriási lárma.)

— Gazember! Hazaáruló bitang! Bocsánatot kérem. Piszok fráter.

Elnök (csenget): Tessék meghallgatni a képviselő urat.

Nagy György: Halljuk! Igaza van az elnöknek.

Vajda Sándor: Belátom, hogy vétettem, sértettem s ha úgy találná a Ház, hogy sértett, ezért a Házat megkövetem, (Óriási lárma Nem elég! Nem elég! Kidobni!) s alávetem magamat mindenben a Ház határozatának. (Óriási lárma.) Elnök hangosan csenget.

Elnök: Következnek már most a határozathozatal. Mielőtt azonban a kérdést felteszem (óriási lárma Elnök csenget) anélkül, hogy a mentség érdeméhez szóljak, Vajda azt mondotta, hogy elment az Atheneum nyomdába, ahol kiakarta emeltetni a szedésből a verset. Ezt megtették már más képviselők is. Ez hiba, mert a beszédek csak az országgyűlési gyűléseken lehet javítani. Ehez tartásuk magukat a képviselő urak. Ami azt illeti, hogy Vajda mindent megtett arra nézve, hogy a felolvasott vers ki ne szedessék, hát ő mindent megtett csak egyet nem. Mert egyetlen mód melylyel elérhette volna, hogy a vers ki ne szedessék az, hogy az elnökhöz fordul óhajával. Most már felteszi a kérdést, vajjon a Ház jegyzőkönyvi megrovására részesíti-e Vajda Sándort.

Az egész ház egyhangulag a megrovás mellett szavaz. Csupán Goldis, Szikcsák, Popovics és Moksics Jenő maradtak ülve.

Nagy kavarodás.

Viharos felkiáltások: Gazember felállni. Nagy György: (Moksicshoz.) Buta disznó állj fel, óriási lárma. (Felállni! Felállni.)

Elnök óriási zajban tíz percre felfüggeszti az ülést.

(A képviselők a terem közepére tódulnak és szenvedélyesen vitatkoznak. Justh Gyula karonfogva kivezeti Nagy Györgyöt. Apponyi Albert gróf Somogyit csillapítja. Vajda Sándor halotthalványan áll a terem közepén (egyedül.)

Szünet után

Elnök: Az ülést újból megnyitja.

Sontag Andor: A nagy izgalom után röviden akar szólni. A törvényjavaslatot elfogadja.

Az elnöklő **Rakovszky** alelnök bejelenti, hogy miután egy ívet adtak neki át, melyen husznál több képviselő aláírta, hogy a zárt ülést elrendeljem. A zárt ülést ezennel elrendeljem. Felkérem a karzat közönségát szíveskedjenek helyeikről távozni.

Zárt ülés.

Mialatt Vajdát a nemzetiségi képviselők valósággal megszőktették a teremből és átadták egy terembiztosnak, azalatt husz képviselő aláírásával zárt ülést kért.

Holló Lajos szólalt fel először és kijelentette, hogy mivel a Házzabályok nem nyújtanak módot súlyosabb megtorlásra, zárt ülésben teszi szavát Vajda okosságát. Nem volt még arra, példa, hogy egy képviselő saját parlamentjében saját nemzetét ázsiai söpredéknek nevezze. Ezt meg kell torolni.

Pop Csicsó István: Mindnyájan elítéljük Vajda eljárását, aki bocsánatot is kért (Felkiáltások: Közönségek ki! Mondjon le.)

Apponyi Albert gróf: Vajda aki súlyosan sértett előadta mentségét, ha az kielégítő lett volna, akkor nem lett volna zárt ülés. De ő nem is szavazott volna a megrovás mellett. De nem volt kielégítő. A Ház a rendelkezésére álló eszközök közül a legsúlyosabbat alkalmazta, forma szerint mást nem tehet. Ha ő oly hibába esnék, mint Vajda levonná a konzekvenciát, nem óhajtaná tagja lenni annak a parlamentnek, melyből úgy szólnán kiközösítik. (Viharos taps.) A provokálásoktól tartózkodjanak, mert az nem méltó a magyar parlamenthez (percekig tartó taps)

Benicsky Ödön: Szikcsák Ferenc, Farka-

hon Zsigmond, Thaly László és Ugron Gábor felszólalása után a zárt ülés véget ért.

Zárt ülés után.

Elnök az ülést megnyitja.

Egry Béla jegyző: Moskovits Izsó.

— Nincs itt.

Simonyi Semaden Sándor: Röviden kíván foglalkozni a javaslattal mielőtt ezt tenné, kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja. Vannak ugyan vele szemben aggályai, de ezeket hajlandó áldozatul hozni nagy érdemeért.

Kollár Márton: Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök: Következnek a házszabályok szerint az interpellációk.

Felkiáltások: Előbb a napirend megállapítása.

Elnök: Mivel az a gyakorlat, ő is hozzájárul, hogy most a napirendet állapítsák meg, de kijelenti, hogy az ülés végéig határozatképes számban kell maradnia a képviselőház ülésének. Indítványozza, holnap a nemzeti ünnep miatt ne legyen ülés. Elfogadták.

A román irredenta mozgalom.

Bethlen István gróf a román irredenta mozgalom tárgyában interpellálja a miniszterelnököt. Történelmi visszapillantást vet a mozgalomra. Az izgatott mást beszélnek a Házban és mást a nép felbujtására. Az oláhság manapság valósággal agresszív magatartást öltött. Ezt igazolja Moldován Gergely nyilatkozatával.

Vlád Aurél: Ez az ember az oláh Kristóffy!

Bethlen István gróf: Az irredenta szempontjából beszél a közelmúlt romániai kiállításról. Hiteles adatokkal igazolja, hogy Bredecianu, Pop Cs. István és a gör. kel. egyház több tekintélyes főpapja is Romániát tartják igazi hazájoknak és hirdetik, hogy eljön majd az idő, mikor Románia és az erdélyrészi oláhság közt a határok eltűnnek. Az oláh mozgalmat Romániából pénzelik. Vácolja a romániai kulturliga szereplését. Kéri végre a miniszterelnököt, hogy az irredenta mozgalom ellen intézkedjék jövőbeli bonyodalmak elhárítása céljából.

Ezzel aztán az ülés negyed 3-kor véget ért.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Pénteken tartja Nagyvárad város közgyűlését, amely előre láthatólag kétnapos lesz, mert több kiváló fontosságú ügyet terjeszt elő elintézés céljából a tanács.

A tárgysorozat a következő:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.
2. A m. kir. belügyminiszter leirata a tanácsmunka fizetésrendezése tárgyában.
3. Budapest székes főváros közönségének átirata az állami egyenes adó reformja tárgyában.
4. Temesvár szab. kir. város közönségének, a gyár iparosok országos szövetségének átirata, s ezzel kapcsolatosan Huzella Gyula s társai indítványa a szeszadó törvénytervezet reformja tárgyában.
5. Szeged sz. kir. város közönségének átirata az adófelszámolási bizottságok megalakítása tárgyában.
6. A Nagyváradon felállítandó egyetem tárgyában kiküldött bizottság jelentése.
7. A tanács előterjesztése a vízmű telep kibővítése s a kibővítése által felmerülő költségek fedezése tárgyában.
8. A tanács a csatornázási szabályrendelet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
9. A külvárosi iskola elhelyezése tárgyában kiküldött bizottság jelentése.
10. A tanács mint állandó választmány előterjesztése a Szent László téri hidtól a Pa-

rabek gátig terjedő körös part fal kiépítése tárgyában.

11. A tanács előterjesztése br. Moskovits Miklós t. v. biz. tag a nagyváradi kereskedelmi csarnok által Nagyváradon felállítandó felső ipariskola tárgyában beadott indítványra vonatkozólag.

12. Hankovits Ferencz és társa kérvénye a Félix fürdőbe vezető villamos vasut kiépítése céljából a Gilányi uti pece hidtől terjedő útvonalra a terület használati szerződés megkötése iránt.

13—16. A tanács javaslata a köztérvelési ügyekben.

17. A tanács javaslata Pekánovics Imre és neje által tervbe vett telekfelosztás ügyében hozott tanácsi határozat ellen beadott felebezésre.

18. A tanács javaslata Végner Mórnak nyári uszoda felállítása tárgyában beadott kérvényére.

19. A tanács javaslata Pekánovics Imre t. h. biz. tag által a Sebes Körös hajózhatóvá tétele tárgyában beadott indítványára.

20. A tanács javaslata a nagyváradi ipartestület cipész szakosztálya által a nagyváradi cipész iparpártolása tárgyában beadott kérvényére.

21. A tanács javaslata Pesthy Béla nagyváradi lakos által kérelmezett sertéshizlaló telep felállítása tárgyában.

22. A tanács javaslata a nagyváradi vendéglősök, szállodások és kávékók gőzmosóda és szikvizgyár r. t. városi adó elengedése iránti kérelmére.

23. A tanács javaslata Boros Sándor és neje városi átírási díj elengedése iránti kérelmére.

24. A tanács javaslata özv. Nagy Mártonnak a Schlauch-téri kioszk bérelte meghosználatára tárgyában beadott kérelmére.

25. A tanács javaslata Beczkay Arthurnak az 1901. évi vámjutalék kiadása iránti kérvényét elutasító határozat ellen beadott felebezésre.

26. A tanács javaslata a vízvezetési és csatornázási szakbizottság tagjai számának felemelése tárgyában.

27. Személyzeti ügyek.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1907. évi április hó 8-ik napján.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

A vasárnapi gyilkosság hőse.

Városszerte óriási szenzációt keltett a vasárnapi rémes gyilkosság tettesének elfogatása.

A gyilkosság óta az egész közönséget izgatottságban tartotta, hogy a gyilkosság tettese nem volt kiderítve, mert akit gyanuba fogtak, tagadta a tett elkövetését, más nyom pedig nem látszott sehoh, amelyen el lehetett volna indulni.

Mindenki fellélegzett a lapok hirasására hogy megkerült a valódi gyilkos.

Amint hire ment, hogy szállítják Nagyváradra, özönlött a közönség a vasúthoz és az onnét bevezető utcákra.

Most már egész részleteiben előttünk a rémes esett, amelynek előidézője pár szó, utcai összekoccanás.

A rémes bűnügy részleteiről a következőket közöljük:

Szabó szabadulása.

Az oly súlyos büntett elkövetésével vádolt Szabó Jenőt tegnap előtt egész nap faggatta Eleméry kapitány. Szabó Jenő minden remény-

ről lemondott s kétségbeesésében saját kijelentése szerint már azon gondolkodott, hogy magára vállalja a szörnyű bünt, csak hogy a vallatás kínaitól szabadulhasson.

Este 9 órakor ment Békési a rendőrségre s megtette a már ismert vallomását. Később, mikor már Békési megtette feljelentését, Eleméry maga elé vezettette Szabót.

— Fordulat állott be az ügyben, Szabó ur. Az ön ártatlansága be van bizonyítva, — mondá a kapitány.

Szabó az első pillanatban nem tudott szóhoz jutni s csak annyit rebegett később:

— Hála Istennek!

Azonban a kapitány kérte, hogy még egy kis ideig maradjon itt, mert hátha szükség lesz rá.

Szabó azonban már ekkor őrizet nélkül maradt a szomszéd szobában s mivel nagyon éhes volt, élelmiszert hozatott.

Nem sokára kijelentette a kapitány, hogy szabadon távozzon.

Szabó Jenő szabadságának visszanyerése után azonnal feleségéhez sietett, akit azonban nem talált odahaza. Ekkor eszébe jutott, hogy ő kérte feleségét, miszerint a Lloyd egyik pincéjéről kérdezze meg, hogy akarják-e igazolni azt, hogy a törös bot a gyilkosság estéjén nem volt nála. Szabó a Lloydba sietett, hol feleségét s ismerőseit találta, akik sirtak. Szabót belépésekor a kávéház személyzete éljenezve fogadta. A kávéházból édes anyjához sietett Szabó. Az édes anya boldog örömmel borult fia nyakára.

Hevesi elfogatása.

Amint Békési Jenő az esetet feljelentette Eleméry Ferenc kapitánynál, mint már említettük, előbb telefonon, majd táviratban azonnal megkereste a kolozsvári rendőrséget, a gyilkos elfogatása iránt.

A kolozsvári rendőrség azonnal intézkedett Demeter rendőrőrmestert küldte ki Hevesi Akos Szélső-utca 11. sz. a levő lakására. Azonban Hevesi már nem volt otthon. A háztulajdonosnő azt adta elő, hogy Hevesi este a villamos színházban volt s kilenc óra tájban érkezett haza.

Egy express-levele érkezett s midőn azt átadták neki, hevesen tépte fel.

Amikor átfutotta, újból eltávozott lakásáról, de a háziasszony nem tudta hova.

Egyik lakótársának elmondta az esetet s mikor távozott, azt mondta, hogy a rendőrséghez megy s magát feljelenti.

A kolozsvári rendőrség egész éjjel kutatva, feljárták az összes nyilvános helyiségeket, de nem találtak reá. Azt hitték, hogy megszökött Budapest vagy Brassó felé s ez irányban is intézkedtek.

Míg a rendőrség kutatta mindenfelé, addig Hevesi egy barátját kereste fel s ott tartózkodott.

Ditkovits Antal barátjához ment Kossuth-utca 1. sz. házhoz s kérte barátját, hogy ott hálhasson, mert nem megy az éjjel haza. Ez beleegyezett s nyugodtan lefeküdtek.

Reggel 8 órakor, mikor felkeltek, Hevesi megvallotta Ditkovitsnak a szörnyű bünt s megmutatta a Békési Jenőtől kapott expresslevelet. Kijelentette, hogy más ut nincs előtte, mint az öngyilkosság most már. Előző este a levél vétele után már elhatározta magát, azonban revolverében egyetlen töltény sincs.

— Mint jóbarátom — ugymond — tedd meg azon szívességet, hozzá néhány golyót.

Ditkovits a kérés teljesítését meg is ígérte, azonban rögtön felsietett a rendőrségre s bejelentette, hogy Hevesi Akos nála van.

Péter rendőrbiztos és Varga Mózes szakaszvezető azonnal a megnevezett lakására

mentek s ágyban találták Hevesit. Rövid kihallgatás után letartóztatták s felkísérték a rendőri központba.

Hogy történt a gyilkosság?

Kolozsvári értesülésünk szerint Hevesi Akos az ottani rendőrségen mindent beösmert. Meg sem kísérelte, hogy tagadja a gyilkosságot. A részleteket a következőkben adta elő:

Vasárnap este 1 óra után Békési Jenő barátjával hazafelé ment a Pannoniából. A Wurst cég előtt találkoztak az ő általa nem ismert Jámbor Sándorral, aki egy kissé ittas volt s dudorászott. Szóváltás, veszekedés fejlődött ki közöttük, de nem emlékezik rá, hogy ki kezdte a civódást.

Hevesi Akos, Békési barátjával az ut közepén levő Jámbor felé ment, hogy kérdőre vonja.

A szavakra, amelyet Jámborral váltottak nem emlékezik, csak azt tudja, hogy Jámbor őt a vállán gyengén megütötte. Ő hirtelen kikapta a nadrágzsebéből rugóval ellátott kését s Jámbor felé szurt.

Mikor őt Jámbor megütötte, Békési Jámbor felé akart menni, de ő visszatartotta:

— Ne bántsd, elbánok én veled, — mondá.

Ekkor szurta meg áldozatát s tovább indultak.

Később hallották a kiáltást, s visszaneztek. Ugy emlékezik, hogy Jámbor ezt kiáltotta:

— Jaj meghalok. Szabó! Szabó!

A következő pillanatban hallották a kiáltást: Rendőr! de még akkor sem tudták, hogy a szurás miatt kiáltottak; azonban ijedten látták, hogy Jámbor összeesett. Már ekkor többen voltak Jámbor mellett, s ők is oda mentek.

Az előkerült rendőr azt mondta, hogy mozgassák a földön fekvő ember karját, a légszék elősegítésére.

Ugy ő, mint Békési meg is tették ezt, amíg a rendőr a mentőkért telefonozott.

A rendőr az ő nevüket is felírta, mire ők haza távoztak Békési lakására, a Banáti-házba.

Csakhamar azonban kocsin jött utánuk a rendőr s visszahívta őket a véres eset színhelyére, majd a rendőrségre mentek.

Elmondta még Hevesi a kolozsvári rendőrség előtt, hogy mikor a Békési lakására távoztak, utközben Hevesi kérdezte Békésit:

— Most mi lesz.

Békési Jenő megígérte, hogy ha ártatlan embert nem fognak gyanuba, hallgat a gyilkosságról; ha azonban mást vesznek gyanuba, feljelentést tesz. Azonban ez utóbbi esetben értesíti levélben, hogy öngyilkos lehessen.

Az express-levél.

Békési Jenő nem régen szigorlatozott Kolozsvárt s ez alkalomból egy hónapig tartózkodott Kolozsvárt. Hevesinél lakott és kosztolt s ekkor fejlődött ki közöttük a barátság.

Ebből magyarázható meg, hogy most barátságából és hálából elhallgatta Hevesi bűnösségét.

Amikor azonban látta, hogy egy ártatlan embert vádolnak a borzasztó bűnnel, a lelkiismeret furdalásaitól üzetve, nem tudott tovább hallgatni.

Kedden délelőtt elmondotta az esetet principálisának: dr. Fássy Lajos ügyvédnek, aki utasította, hogy azonnal jelentse be a rendőrségnél az esetet, mert elhallgatnia nem szabad tovább.

Békési azonban beakarta váltani barátjának tett ígéretét s módot akart nyújtani, hogy az főbe lőhesse magát.

A déli postával expresslevelet irt Hevesinek, amelyben írja, hogy tovább már nem pállástolhatja a dolgot, mert egy ártatlan ember van elfogva. A levélben ajánlja Hevesinek, hogy menjen a rendőrségre s jelentse fel magát.

Békési azonban itt nem tett egész nap jelentést a rendőrségen, valószínűleg azért, hogy Hevesi Kolozsvárt megkapja a levelet s időt nyerjen.

Dr. Fászy Lajos ügyvéd este 6 órakor Békésit felkereste a lakásán s újból figyelmeztette, hogy azonnal tegyen jelentést. Békési ezt meg is ígérte, de huzta-halasztotta az időt egészen este 9 óráig, mikor már biztos volt a levél kézbesítéséről s csak akkor tett jelentést, amely oly szenzációs fordulatot adott a borzalmas ügynek.

A gyilkos megérkezése.

A kolozsvári gyorsvonat pontban 4 órakor robogott be a pályaudvarra. A vonat megállása után a váradi rendőrség kiküldöttjei Zilahy Antal rendőrbiztos, Kelemen és Dienes nyomozó rendőrök a vonathoz léptek. Egy másodosztályú kocsiját tárult fel, melyen két kolozsvári detektív Arkosi és Horvát karonfogva hozták ki Hevesit. A detektívek ugyanis mikor a vonat Váradra érkezett megszólitották Hevesit.

— Na itt kiszállhatunk!

Hevesi megborzadt s nem tudott felállani, mire a detektívek karonfogták.

A kocsi körül óriási tömeg szorongott. A vonatból kilépő gyilkost Dienes és Kelemen fogták karon s mellék utakon kivezetették az indóházból. Utközben szivettépő jelenet játszódott le. Amint a rendőrök vezették Hevesit, a tömegből a meggyilkolt nővére zokogva törtetett elő s kezét tördelve kiáltotta:

— Hogy merted megölni? Hogy merted ezt tenni!

A bűnöst vezették tovább. A nő elmaradt.

Kint kocsiba ültek s a városházára hajtottak. A városháza előtt ezrekre menő tömeg várta a gyilkost.

Szabó és Hevesi.

Hevesit a rendőrök Nagyteleki-utca felől vezették fel Eleméry kapitányhoz. A gyilkosnak a városháza folyosóján igen sok nézője volt.

A főkapitány szobája előtt egy csoport állott. Ez a csoport a gyilkossággal ártatlanul gyanúsított Szabó Jenő és családja volt. Mikor a gyilkos Szabó mellett elhaladt, mereven nézett a helyette ártatlanul meghurcolt Szabóra.

Hevesi kihallgatása.

Amint a vonattól a rendőrségre beszállították Hevesi Ákóst, Eleméry kapitány azonnal megkezdte kihallgatását. A dolog természetéből folyólag a kihallgatás részleteit nem lehet nyilvánosságra hozni.

Hir szerint teljes beismerésben van, azonban olyan formán nyilatkozik, hogy nem tudja megérteni, még részegsége révén sem, hogy ő követte el a gyilkosságot. Heves természetének tulajdonítja, hogy ez a borzalmas eset vele megtörténhetett.

Különbösen nagyon meg van törve; arcának pirja teljesen eltűnt s halotthalvány.

Védőjéül még Kolozsvárott dr. Tóth Ferencz ügyvédet nevezte meg. Békési szintén dr. Tóth Ferenczet kérte fel ügyvédjéül.

Az áldozat utolsó szava.

A sajnálatos tévedést a bűnygyben az okozta s a gyanu már is erősen ráirányította az ártatlanul meghurcolt Szabó Jenőre, hogy alibiét az időre vonatkozólag nem tudta kellőleg igazolni s hogy ellenséges viszonyban volt a meggyilkolt Jámborral.

De a gyanu alapjául legerősebben az szolgált, hogy úgy a tanukul kihallgatott Békési és Hevesi, mint a többi tanuk azt állították, miszerint az áldozat utolsó szava lett volna:

— Végem van! Szabó! Szabó!

Az ügyben beállott fordulat után erős a gyanu, hogy a szegény haldokló nem említette Szabó nevét, hanem azt csak Békési, aki ösmerte Jámbor és tudta, hogy Szabóval ellenséges viszonyban van, suggerálta be a többi

ottlevőknek is, miszerint Jámbor a Szabó nevét említette.

Ezt azonban csak feltevés.

Békési Jenőt az este szabadlábra helyezték.

A gyilkos kés.

Hevesi Akos a rémes tett elkövetése után a gyilkos szerszámot visszatette zsebébe s az véresen akkor is nála volt, mikor a rendőrségnél aludta át, mint tanu a borzalmas éjszakát.

Elfogatásakor a kolozsvári rendőrség ezt is megkerítette, s elhozták a gyilkossal együtt.

A hatalmas vadász bicskot Budapesten vásárolta. Valódi solingeni penge, öznyéllal. — Egy rugó megnyomására kipattan az egy élű hegyes és borotva élességű kés. A szerencsétlen áldozat véreinek nyomai még mostan is rajta vannak.

Hevesi a gyilkosság előtt.

Erdemes megemlíteni, hogy a véresetet megelőző időben hol járt.

Ejféli előtt Békésivel egyetemben a Bihar kávéházban hallgatták az Orfeum előadását.

Mikor az egyik gyorsváltó férfi szereplő a pódiumra lépett s pár német szóval bevezette előadását, Hevesi zajongani kezdett s odakiáltotta:

— Nur ungarisch!

A jelen voltak püsszegni kezdtek, ami még jobban feldühösítette Hevesit.

— Kuss! jóérzésű magyar ember nem hallgat német szót, kiáltotta.

A szomszéd asztalnál ült Horváth tb. rendőrrakapitány és Kemény Ignác rendőrbiztos s az előbbi rá szólt, hogy csendben legyen.

Hevesi odament a rendőrtisztekhez s kezét nyújtotta Horváthnak s visszaült helyére.

Ezután azonban, hogy az előadást zavarja erősen elkezdett csengetni s kiabálni, hogy fizetni akar. Kiabálva diktálta be az általuk elfogyasztott bort és sört. Közbe össze-vissza kiabált, ami általános megbotránkozást keltett.

Végre is Kemény rendőrbiztos távozásra szólította fel, amire azzal felelt a biztosnak:

— Ne járjon a szája! Nagyobb urral fogtam én már ma kezét.

— Nem bánom, — felelte Kemény — de ha az előadást zavarja s botrányt okoz, kivezetetem.

Erre ismét sértő megjegyzéseket tett s távozott Hevesi.

A Lloydban, Emkében, Pannoniában voltak ezután s úgy indultak haza.

Különbösen dacára heves, erőszakos természetének, nem mindég ragadtatta el ennyire magát Hevesi.

Bihar-Diószegről vesszük a hirt, hogy korábban, mikor gr. Zichynél volt uradalmi irnok, sok baja volt az uradalmi cselédekkel, kemény, szigorú elbánása miatt. Állandóan töltött revolverrel járt. Egy ízben egy kocsisal volt baja, aki azután már a nyakát szorongatta. Hevesi nem lőtt rá revolverével, hanem annak szerkezetével beütötte a kocsis fejét.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési felhívás.

A Szent László nyomda részvénytársaságának az az intézkedése, hogy az új bérlőnek adta át a nyomdát, kezdi gyümölcsét megteremni. Olvasóink elismerésükkel, a közönség új előfizetők jelentkezésével, mind elismerik az új rendszer szükségessége és üdvös voltát.

Az év negyed kezdetén a szerkesztőség is, indítva a vállalkozó áldozatkészségétől, újult erővel fog munkája folytatásához. A keresztény Magyarország, e város és megye felvirágzására, a magyarságnak az ősi alapokon való megerősödése a mi ideálunk; ehhez a munkához kérjük a közönség fokozott támogatását.

Együttal ismételten felhívjuk a figyelmét lapunk nyomdájára is, melyet az új bérlő teljesen modern elvek szerint vezet s a legnagyobb igényeket is kielégítően rendez be. Mindnyájunk együtt munkálása, összetartása adja meg erőnket, munkálkodásunk sikerét.

Lapunk előfizetési ára a helyi lapok közt a legolcsóbb:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — 4 .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 .

Fészek a romok közt.

Van egy kihűlni készült családi fészek Nagyváradon, a melynek boldogsága egyszerre a legigazabb melegséggel ébredt új életre az izgalmas napokban.

Apró okokon, kiszámíthatlan csekélységek felbomlott a fiatal pár egyetértése. Elkeseredés, harag költözött az előbb egymásért lobogó szivekbe s átvette nehéz feladatát, a válópert az ügyvéd.

Közben megrázó tragédiával lépett fel a véletlen. Egy embert megöltek s a meggon dolatlanság, a véletlen körülmények szerencsétlen találkozása a válófélben lévő férjre irányították a gyanut.

Két napon át forrongott a város az ő nevével. Már-már felemelte mindenki a követ, melyet reá akart hajítani. A fogság, a gyanu, a meghurcoltatás megtörték a szerencsétlent annyira, hogy már a kétségbeeséshez állott közel.

Egy sziv dobbant meg érte akkor, a mikor legjobban elhagyta mindenki: a válófélben lévő asszonyé. Ott töltött napokat a rendőrségen, félve, aggódva, reménykedve. Lehetetlen a vád, ha mindenki mondja is! Es a férj is a rettentő megpróbáltatás alatt megtanulta, hogy azzal a nővel nem a paragrafus, hanem fensőbb, nemesebb kötelék fűzte össze.

S mig elkeseredés töltötte el szivét az oly könnyen gyanut fogó világ ellen, lassan-lassan elsimult a hitves iránt érzett mély harag és felébredt ismét a kihavadt hirt szeretet.

Es ekkor a házastársak azt kezdték érezni, hogy legsúlyosabb csapás az, hogy egymástól távol vannak.

Itt történt a már ismert fordulat. Egy vallomás azonnal más irányba terelte a gyanut és Szabó Jenő, az ártatlanul meghurcolt férfi visszakapta a szabadságát. Többet: a boldogságát is. Kint a szerető feleség hűséges szive várta.

Azokért a rettenetes órákért, amelyeket Szabó gyanu alatt átszenvedett, a meghurcoltatásért képtelenek meggyanusítói bárminő elégtételt adni. A Gondviselés végtelen bölcsesége adta meg neki az egyetlen kiengesztelő jutalmat: visszaszerezte éppen szenvedései által családi boldogságát, meleg otthonát.

Olyan ez az epizód a borzalmas gyilkosság története közepette, mint mikor a fecske a jegett ház romjain épít fészket.

Tájékoztató.

Április 13. Kath. liceum zárünnepélye.
Április 14. A hegyközség gyűlése.

* **Április 11.** A negyvennyolcadiki törvények szentesítésének évfordulója a Bánffy-léle törvény óta hivatalos nemzeti ünnepe a magyaroknak. Március tizenötödikét nem tudta kiszorítani, sőt a márciusi ünnep azóta még általánosabb lett, nemcsak, mint régebben az iskolás-gyermekek, az ifjúság, meg a függetlenségi polgárok ünnepe, hanem az egész nemzet ünnepe lett, de azért az április 11-iki ünnep is megmaradt, bár inkább csak a hivatalokra, meg az iskolákra szorítkozik. A mai nemzeti ünnep alkalmából a hivatalos istentisztelet d. e. 9 órakor lesz a székesegyházban, hol a hatóságok képviselői is megjelennek.

* **Uj vasut a megyében.** A kereskedelmi miniszter tegnap leiratot intézett az alispánhoz, melyben tudatja, hogy dr. Hellebrandt János budapesti ügyvédnek egy részben a megye területén építendő vasutra előmunkálati engedélyt adott. Az új vasut Tasnádtól indulna ki, Balázsháza, Csány, Usztató, Nagypatak, Palalusa, Genyéte községek érintésével Margittáig húzódik, hol a bihari helyi érdekű vasúthoz csatlakozik.

* **Az aszfalt kijavítása.** A magyar aszfalt társaság képviselője kérte a várost, hogy a Rákóczi ut Bémer-tér aszfaltját kijavíthassák. A városi tanács az engedélyt a kijavításra nem adta meg, hanem utasította a mérnöki hivatalt, hogy az aszfalt hibás részéről pontos méreteket vegyen fel s hétfőig a gazdasági tanácsosnak mutassa be, aki a szépészeti és közlekedési szakszervezetet hívja e tárgyban össze. A szakszervezetnek meg kell állapítani a mérnöki hivatal által felvett részekre, hogy rosszak-e s véleményét kell adni, hogy a kijavításra megadható-e az engedély.

* **Belőttek az ablakon.** Tegnapelőtt éjjel dr. Hetkó Valér gör. kath. segédlelkésznek magyar-utcai lakásán eddig ismeretlen tettes az ablakon keresztül revolverrel belőtt. A lövés éjjel történt, amikor az egész család aludt. Az alvók nem hallották az ablak csörmpölését s csak másnap reggel látták, hogy be van törve az ablak, melylyel szembe a falba egy ólom golyó van furódva. Megállapították, hogy a golyó az utcáról lett löve. Azt azonban, hogy merénylet akart-e lenni, vagy valami véletlen, még nem lehet tudni.

* **Időjósda Szekelyhidon.** A szekelyhidi gazdaközönég kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy engedje meg, miszerint az ottani postahivatal időjósdaival láttassék el. A kereskedelmi miniszter e kérelmet teljesítette s erről tegnap értesítette az alispánt.

* **Villamos a fürdőbe.** Hankovits Ferenc és dr. Tóth Ferenc a fürdőbe építendő vasut engedményesei tegnap beadványt intéztek a megye törvényhatóságához a villamos ügyben. Az engedményesek kérik a megyét, hogy utasítsa Pecsészentmárton és Pecsészőlös elöljáróságát, hogy az építendő vasut előmunkálataiban legyenek segítségére. A villamos építését még e hó 15-én megfognák kezdeni s a nagyközönség egy év leforgása alatt a legkényelmesebb forgalmi eszközzel fogja megtenni az utat, melyet eddig oly sok fáradsággal s oly nagy tolongások árán tudott megtenni.

* **Elfogott anarchista.** Egy szerencsétlen sánta embert fogott el tegnap a rendőrség. Őzv. báró Gerliczy Felixné urnő egy levelet kapott, amelyet a rendőrséghez juttatott el. A levél a következő:

Méltóságos Bárónő! Kegyelmes asszony! Kérelmemet azonnal teljesítse, mert ha nem, akkor az élete nemsokára lesz az élők sorába, mert felrobbantom. 200 koronára van szükségem és rögtön kérem felét 100 koronát. Kérem a címre vigyázni. Szarvassor 29. Rosenzeig ház. Pénzt vagy életet, 100 koronát. Nagy József.

A rendőrség azonnal intézkedett s az »anarkistát« behozták a rendőrséghez. Azt hitték valami elszánt gonosztevő s nagyot néztek, mikor egy sánta, összetöprődött fiatal embert állított elé a rendőr:

— Itt az anarchista.

Vagy megrögzött gonosztevő, vagy eszelős a kis nyomorék emberke. Mindég nevet, s azt mondta, hogy szüksége van a pénzre, mert csak 10 krajcárja van. Beszél azután össze-vissza. Allitólág kezelt mestersége cipész műhelybe akar jutni, hogy kitanulja a cipészséget. Tolvaj nyelven jól beszél. Katona volt, de Budapesten megszurták a lábát, azért béna. A magyar helyesírás szabályai, továbbá a tizparancsolat volt nála. No meg egy csapat kérvény segélyért, Kossuth Ferenchez stb. Zagyva beszédéből az látszik, hogy nem ép elméjű bár azt mondja, hogy másutt is akarták már ráfogni, miszerint bolond, de szeretné látni azt, az orvost, aki ezt mondja. Egyelőre lezárták.

* **A nemzeti ünnep miatt.** A Bihar-megyei korona-takarék- és hitelszövetkezet értesíti t. üzletfeleit, hogy az e heti befizetések a nemzeti ünnep miatt csütörtök e hó 11-ike helyett pénteken e hó 12-én délután teljesítendők a Bihar-megyei takarékpénztár üzlethelyiségében, Kossuth-utcán.

* **Elkobzott fegyverek.** Az alispán rendeletet bocsájtott ki minden fősolgabíróhoz, hogy a járásaik területén 1906-ban elkobzott fegyverekről szabályszerű kimutatást készítsenek s azt hozá terjesszék be. A fősolgabíráktól tegnap érkezett be az utolsó kimutatás. A kimutatások szerint a járások területéről a következő mennyiségű fegyvert koboztak el. Berettyóújfalva 21 drb, Nagyszalonta 10, Vaskó 13, Eleds 200, Margita 30, Belényes 2, Cséffa semmi, Mezőkeresztes 38, Tenke 14, Érmihályfalva 15, Sárrét 20, Székelyhid 76, Szalárd 18, Beél 34, Központ 53. A fegyverek ügyében még nincs végleges intézkedés.

* **Sok a kártékony vad.** Gróf Bethlen Aladár évesi birtokos tegnap kérelemmel járult az alispánhoz, hogy engedje meg a birtokán tulságosan elszaporodott vadaknak méreggel való pusztítását. A grófnak különösen a pestesi birtokán van elszaporodva a kártékony vad s azért különösen ezen a területen akarja méreg által elpusztítani azokat.

* **A munkások népgyűlése.** A vas-és fémmunkások engedélyt kértek hogy a Csarnok kávéházban népgyűlést tarthassanak. A rendőrség az engedélyt nem adta meg, a tanács azonban az engedélyt megadta.

* **A piculás bankból.** A filléres takarékos és segélyszövetkezet értesíti t. tagjait, hogy a befizetések a nemzeti ünnep miatt ma d. e. 9—11 óráig teljesítendők.

* **Megérkeztek egyenesen a termelőktől** úgy a kerti vetemény, mint a mindenféle gazdasági veteményaim, mit is jóval előnyösebben árban, mint Budapesten, szolgálhatok a nagyérdemű gazda-özönségnek. Továbbá ajánlok a böjti időnyre mindenféle halakat, halkonzerveket aspicban,

olajban és különböző szoszokban. Mindennemű sajtokat. Husvétii tojások nagy választékban. Friss carfiol, hidegen ütött len és tökmagolajat, szóval minden csemege áruimat.

Szíves rendelmenyének elvartában jegyzek kiváló tisztelettel Kádár János.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtök: Vig özvegy (Szojer Ilonkával.)
Péntek: Cigánybáró (Szojer Ilonkával.)
Szombat: Hoffmann meséi (Szojer Ilonkával.)

Kovács Mihály bucsu föllépte. A tegnapi est fénypontja Kovács Mihály, a Népszínház kitünő komikusa volt, aki »Üdvöské«-ben tetézte sikereit. Az est szürkeségét az ő kimagasló művészete tette vonzóvá, érdekessé. Mozdulatai, játéka, természetes humora, tulzástól ment mókái állandóan derűtségben tartották a közönséget. Nyílt színi tapsokban is bőven volt része. Mellette a mieink körül Hajnal kedvvel és sikerrel játszott. Palásthy és Toronyi eljátszották kötelei szerepeiket. Károlyi Leona máskor több gondot fordít szerepére. A szükeit zenekar és ének korus az előadás alatt tartották főpróbájukat. Igen kedélyes jelenetnek mondhatjuk Palásthy — rögtönzését. (Az ajtónál kíváncsiskodó statisztáknak adott új — sapkát!) —dy.

EGYESÜLETEK.

Uj olvasó kör. A margittai függetlenségi és 48 párt hívei most új kört a városházánál a járás központjában. Az új kör címe a »Függetlenségi és 48-as olvasókör.« Az alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályokat tegnap terjesztették be az alispánhoz.

Igazságszolgáltatás.

Meglopta a nevelő anyját.

— Lopásra esábitott leánya. —

Az emberi lélek abberációjának kórtanához ritka bünper nyujt oly gazdag anyagot, mint amelyet a nagyváradi kir. törvényszék első büntető tanácsa tegnap tárgyalta Milye Gyula kir. ítélőtáblai bír. elnöklésével.

A vádlottak padján egy 15 éves fiatal zsidó leánya ült, s azzal volt vádolva, hogy nevelő anyját, őzv. Silbermann Mártonné kereskedőnőt, aki őt mint árvaleányt magához fogadta, hogy majdan tisztességgel kiházassítsa, pénzsóvár emberek felbujtására háládatlanul meglopta. Moskovits Béla cipész iparos és neje, Róth Fáni ugyanis, kiknek a Károlyvárosi-utcán bodegájuk is volt, hol hideg felvágott és füstölt húst, aztán tejet, turót mit árultak, a velük átellenben lakó őzv. Silbermann Mártonné nevelt leányát, Koller Ninát, a tapasztalatlan és együgyű leány torkosságát felhasználva, szives kínálásokkal magukhoz edesgették, majd avval az ígérettel, hogy Amerikába, mert a férfi már a múlt év őszén odakészült, magukkal viszik, s szándékosan rábirták arra, hogy nevelőanyjától annyi pénzt lopjon a számkra, amivel aztán Moskovits Béla Amerikába utazhatik. A szekrényhez, melyben Silbermannné a pénzt elzárva tartotta, Moskovitsék álkulcsot kerítettek, melynek segítségével Koller

Nina a szekrényt kinyitotta és abból négy ízben 240 koronát ellopott. A lopott összegeket aztán dugva átadta Moskovitsnének, aki tovább is ösztökélte a gyámoltalan leányt a bűnre azáltal, hogy a lopott összeg még mindig nem elég, mert férjének 150 forintra van szüksége, hogy Amerikába kimehessen, a szabatközö és lelkiismeretében aggódó leányt pedig egyre avval áltatta, hogy majd tavasszal férjének utána mennek, ahol egy oly fiatal szép leány mint ő, könnyen sok pénzt kereshet anélkül, hogy cseléjje volna bárkinek.

Az utolsó összeget, 90 koronát Koller Nina a múlt év november havában adta át Moskovitsnének, úgy hogy Moskovits már utlevelet is váltott, azonban elutazását a kiderült büntény megghiúsította.

A tegnapi főtárgyaláson, mely délelőtt 11 órától, az ebédidő leszámításával este fél hét óráig tartott, Koller Nina beismerte bűnét és terhelő vallomást tett Moskovitsék ellen Moskovitsék bámulatos raffinériával védekeztek. A felbujtás vádját mindvégig makacsul tagadták. A kihallgatott tanúk azonban, *Lórin*c Hermann és *Dobos* Julcsa cselédlány kivételével, kiknek megesketését a törvényszék mellőzte, mind súlyosan terhelő adatokat szolgáltak Moskovits Béla és neje Róth Fáni bűnösségéhez.

A terhelő bizonyítékok alapján elítélte azután a kir. törvényszék Moskovits Bélát és rejét, mint lopás büntettére felbujtó bűnrészeseket a 92. §. alkalmazásával 1—1 évi börtönre. Koller Nina ellen az ügyészség a vádat elejtette a főtárgyaláson, mert Silbermanné megbüntetését nem kívánta és így a védő indítványára a törvényszék ellene a büntető eljárást megszüntette.

Az ügyész a 92. §. alkalmazása, Moskovitsék és védőjük a bűnösség kimondása miatt felebbztek.

KÖZGAZDASÁG.

Tehenészet Biharudvariban. Biharudvari község előljárósága kérelemmel járult a földmivvelésügyi miniszterhez, hogy a község részére 80—100 drb tehenet szerezzen be az állam. A földmivvelésügyi miniszter e kérelemre tegnap küldte le intézkedését az alispánhoz. A község kérelmét részben teljesíti a miniszter. Ugyanis megengedte, hogy a község 50,000 koronás kölcsönt vegyen fel, melynek három évre 2 százalékos kamatát az állam fogja fizetni oly kikötéssel, hogy a község köteles évenként a tőkének egy-egy harmadát törleszteni.

Méhészet. Biharvármegye területén a méhészet nagyon gyéren van meghonosítva, pedig ez iparág minden nagyobb megterhelés nélkül igen jövedelmező kereseti forrás volna. Különösen az erdővédek követhetnek a somogyuzsopai erdővédek példáját, aki rendszeren munkája mellett valóságos mintaméhészeti teleppel bír s a szomszédos községek lakosságait is beletanítja a méhtenyésztésbe. A lakosok ott most annyira haladnak e téren, hogy első kereseti forrásukká tették a méhészetet. Igen üdvös volna, ha a tenkni és beéli járás kivándorló felkarolná ezt az iparágat s felhasználnák a mezők dus virágainak kelyheit, s abból kenyérkeresetet alapítanának maguknak. Mint értesülünk *Tarnay* Miklós a somogyuzsopai erdővéd méhészeti telepét most áltami segélylyel még inkább akarja fejleszteni olyképen, hogy a szomszédos községek lakóinak már eddig elsajátított méztermelési tudományát tökéletesítse.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, április 10.	
Buza április	15.50 — 15.32
Rozs április	13.50 — 13.30
Tengeri május 1907	1058 — 10.46
Repeze aug.-ra	27.62 — 27.80
Zab ápr.-ra	15.00 — 92.78

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 április 10-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar gyermekny sorsjegy-kölesön	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	150.50
Osztrák járdék ezüstben	99.—
Osztrák járdék papirban	100.—
Osztrák korona járdék	117.—
Osztrák járdék aranyban	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	155.—
Osztrák-magyar bankrészevény	17.65
Magyar hitelbank részevény	17.65
Városi villamosvasut	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részevény	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	683.25
Osztrák-magyar államvasuti részevény	19.08
Német birodalmi márka	117.58
London vista	24117
Páris vista a	95.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás.

A „Mezőgyáni kisbirtokosok és földmivvelők földbérlo szövetkeze” 1907. év április hó 22. napján délután 3 órakor a fogyasztási szövetkezel nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 26. §-a értelmében meghivatnak.

Tárgysorozat: 1. A nagyváradi kir. törvényszék 6781—907. K. sz. végzésének felolvasása és tudomásulvétele.

2. Ezen végzés értelmében az alapszabályoknak követhető módosítása, elhatározása, nevezetesen.

I. Az alapszabályok 6. §-ának második bekezdése töröltetik.

II. Az alapszabályok 9. §-ához a követhető toldás csatoltatik:

«Ellenben igényük van a kiválás évről szóló zárszámadás szerint reájuk eső üzletrészhez a zárszámadás szerint kimutatott értékben.

Ez üzletrész kifizetése a zárszámadás megállapításától számított három hó után követhető. Mező Gyán, 1907. április 10.

B. Deák János,
igazgató-elnök.

Dr. Rác Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete

(ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárada, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villanygyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró lékzezelés, gőz szekrény, póstyéni iszapkura. Inhalatiok. Vibratiós massage, Soványító és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, sziv-, tüdő és légzőszervek bántalmái, izületi-, izom-, ideg csuznál kitünő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.

Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szivesen szolgál

Dr Rác Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Alkalmazást nyer

előkelő jól bevezetett, az összes ágakat művelő biztosító részvénytársaságnál a megyében és az itteni piacon otthonos az üzletszerzésben jártas, jó megjelenésű 30 évnél nem idősebb nőtlen

fiatal hivatalnok,
valamint kereskedelmi képzettségű

gyakornok.

Az állások később nyugdíjjal és esetleg a központba való áthelyezéssel járnak.

Írásbeli ajánlatok, körülményes adatokkal «Szép jövő» jelige alatt *Eckstein Bernáth hirdetési irodájába, Budapest, V., Mérég-utca 12* alá küldendők.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemü- és uri-

divat üzlete

Nagyvárada, Fő-utca.

Telefon 516.

Ha jó és csinos cipőt akarunk, akkor
vásároljunk

Moskovits cipőt.

Moskovits Farkas és Társa
cipő-és csizmagyár N.-Várad, Kossuth-u.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszkoztetnek.

Levélfedek,

szamlak, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, ellapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vago nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.